УДК 044:658.1

Ольга КАШПЕРСЬКА
викладач кафедри фінансів,
Хмельницький кооперативний торговельно-економічний інститут

Юрій НІКОЛИШИН
кандидат економічних наук, доцент кафедри фінансів,
Хмельницький кооперативний торговельно-економічний інститут

ВИКОРИСТАННЯ АВТОМАТИЗОВАНИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ СИСТЕМ У ПРОЦЕСІ ФІНАНСОВОГО АНАЛІЗУ ПІДПРИЄМСТВ

У статті розглянуто наукові основи поняття інформаційних систем, розглянуто їхню структуру, перелічено переваги застосування інформаційних систем та технологій у процесі здійснення фінансового аналізу підприємства.

Ключові слова: *система, інформаційні системи, інформаційні технології.*

За умов переходу економіки України до ринкових відносин, істотного розширення прав підприємств у галузі фінансово-економічної діяльності значно зростає роль своєчасного, якісного, об'єктивного аналізу фінансового стану підприємств, оцінки їх ліквідності, платоспроможності, фінансової стійкості та пошуку шляхів підвищення і зміцнення фінансової стабільності. Важливу роль у реалізації завдань фінансового аналізу відіграє його інформаційне забезпечення. Основним джерелом інформації при проведенні фінансового аналізу є дані бухгалтерського обліку та фінансової звітності підприємства.

Сьогодні існування будь-якого підприємства важко уявити без використання сучасних інформаційних технологій. Уже зараз значна кількість підприємств використовує засоби автоматизації бухгалтерського обліку. Проте використання інформаційних технологій для автоматизації фінансового планування, економічного аналізу і прогнозування на підприємствах не одержало достатнього розвитку, що є абсолютно незрозумілим, оскільки саме їх застосування має потенційні можливості для підвищення ефективності виробництва.

Вивченням теоретичних та методологічних аспектів розвитку та впровадження комп'ютерних інформаційних систем на підприємствах займалися такі вчені, як: М. Т. Барановський, М. Т. Білуха, Ф. Ф. Бутинець, С. В. Івахненков, Г. Г. Кірейцев, Ю. А. Кузьмінський, Ю. І. Осадчий, М. Г Чумаченко, В. Д. Шквір. Ці дослідники зробили значний внесок у розвиток інформаційних систем бухгалтерського обліку. Питанням з розроблення методик фінансового аналізу присвятили увагу провідні фахівці України: І. О. Дмитрієнко, Т. А. Каліфська, Є. В. Мних, З. Ф. Петряєва, А. М. Подєрьогін, Т. М. Чебан. Однак питання розробки та використання програмних засобів для автоматизації процесу фінансового аналізу в науковій літературі висвітлені недостатньо. Зокрема розглядаються функціональні можливості тих чи інших програм з фінансового аналізу. Але публікації часто мають рекламний характер і не завжди відзначаються належним рівнем компетентності і об'єктивності думок.

Метою статті є розкриття сутності інформаційних систем і технологій обліку та можливості їх використання в процесі фінансового аналізу підприємства.

Сучасне суспільство характеризується небувалим збільшенням інформаційних потоків як в економіці, так і в соціальній сфері. Найбільше зростання обсягу інформації спостерігається в промисловості, торгівлі та фінансово-банківській сфері. Поряд із цим суттєво змінюється роль інформації у суспільному житті. Інформація набула перетворюючого, визначального характеру та охоплює всі сторони життя суспільства – від матеріального виробництва до соціальної сфери.

Економічна діяльність будь-якого підприємства пов'язана з виконанням певних функцій управління. Процес управління полягає у зміні стану керованого об'єкта для досягнення поставленої мети. Прийнято виділяти функції планування, обліку і контролю, аналізу і регулювання. При виконанні цих функцій формується інформація про роботу організації і виробляються пропозиції щодо вдосконалення системи управління.

Реалізація функцій управління здійснюється за допомогою економічної інформації, що становить собою різні дані економічного характеру, отримані в процесі виробничо-господарської діяльності та відображають соціально-економічні процеси.

Економічна інформація має складну структуру побудови, елементи якої утворюють економічну інформаційну систему.

Інформаційні системи (ІС) існували з моменту створення суспільства, оскільки на будь-якій стадії розвитку суспільство вимагає для свого управління систематизованої, попередньо підготовленої інформації. Особливо це стосується виробничих процесів як життєво найважливіших для розвитку суспільства [9, с.14].

Одне із значень терміну «система» – це сукупність елементів, які працюють разом при виконанні завдання. Її різновидом є інформаційна система, тобто організований набір елементів, що збирає, обробляє, передає, зберігає та надає дані [2, с.15].

Інформаційна система складається із людей, обладнання, процесів, процедур, даних та операцій.

Але використанням засобів обчислювальної техніки поняття інформаційної системи не вичерпується. Інформаційну систему слід розуміти значно глибше. Термін «система» тут треба вживати у двох розуміннях:

а) як деякий метод, суть якого – в раціональному поєднанні і впорядкованості всіх елементів у часі і

© Ольга Кашперська, Юрій Ніколишин, 2012

просторі таким чином, що кожний з них сприяє успіху діяльності всього об'єкта. З таким трактування пов'язано розуміння координації і синхронізації дій персоналу управління, поєднаних з метою досягнення поставлених цілей;

б) як об'єкт, який має досить складну, певним чином впорядковану внутрішню структуру (наприклад, виробничий процес) [3, с.101].

Кожна інформаційна система містить наступні компоненти:

- структура системи – множина елементів системи і взаємозв'язків між ними, наприклад, організаційна і виробнича структура підприємства;
- функції кожного елемента системи;
- вхід і вихід кожного елементу і системи загалом;
- мета і обмеження системи та її окремих елементів [2, с.15-16].

При застосуванні комп'ютерів обробку економічної інформації здійснює КІСП – комп'ютерна інформаційна система підприємства. Вона є сукупністю інформації, методів, моделей; технічних, програмних, технологічних засобів та рішень, а також спеціалістів, які виконують обробку інформації і приймають управлінські рішення в межах підприємства. КІСП така сама частина (абсолютно рівноправна і необхідна) виробничої інфраструктури, як технологічне обладнання, ресурси і персонал [2, с.16].

Забезпечення КІСП складається з технічного, інформаційного, технологічного, математичного, організаційного, правового, ергономічного й інших видів.

Комп'ютерні інформаційні системи відіграють значну роль на сучасних підприємствах. Вони безпосередньо впливають на планування і прийняття управлінських рішень, номенклатуру і технологію виготовлення та реалізації товарів і послуг.

Інтенсивний розвиток обчислювальної техніки, поява нових класів обчислювальних машин призводять до значних змін у технології обробки економічної інформації. Під інформаційною технологією (ІТ) розуміють систему методів і способів збирання, накопичення, зберігання, пошуку і оброблення інформації на основі застосування засобів обчислювальної техніки. Інакше кажучи, інформаційні технології визначають способи, методи і засоби збирання, реєстрації, передачі, зберігання, оброблення і видачі (розповсюдження або публікації) інформації в інформаційних системах.[9, с.132]. Оскільки ІТ є поєднанням процедур, що реалізують функції збирання накопичення, зберігання, оброблення і передачі даних із застосуванням технічних засобів, тому ІТ невід'ємно пов'язана з технічним і програмним середовищем, у якому її реалізовано.

Неодмінною умовою підвищення ефективності управлінської праці є оптимальна ІТ, що володіє гнучкістю і адаптивністю до зовнішніх впливів. Сучасні ІС організаційного управління призначені надавати допомогу спеціалістам, керівникам, які приймають рішення, в отриманні ними своєчасної, достовірної інформації, створення умов для організації автоматизованих офісів, проведенні із застосуванням комп'ютерів і засобів зв'язку оперативних нарад. Досягається це переходом на нову ІТ [4].

Ускладнення процесів управління, поява ринкових відносин безпосередньо впливають і на розвиток автоматизованих інформаційних систем (АІС).

У сучасних АІС використовуються персональні комп'ютери, встановлені на робочому місці користувача, де здійснюється децентралізована обробка економічних завдань шляхом організації автоматизованих робочих місць (АРМ).

Об'єднання ПК у локальну обчислювальну мережу (ЛОМ) у межах організації забезпечує повну і комплексну автоматизацію функцій управління. Автоматизовані робочі місця стали елементом нової інформаційної технології, що забезпечує більш ефективну організацію праці фахівців за рахунок автоматизації різноманітних функцій, організації доступу користувача до обчислювальної техніки. Під АРМ управлінського персоналу розуміється відповідне обчислювальне устаткування (локальне або залучене в обчислювальну мережу), оснащене інформаційними, програмними та технічними засобами [4].

В Україні найбільш широко застосовуються російські програмні продукти. Але вони не орієнтовані на українську економіку, не налаштовані під стандарти українського бухгалтерського обліку та не адаптовані під нормативно-правову базу українських підприємств. Зміни законодавства відбуваються часто, а це потребує постійного оновлення програмного забезпечення. Найбільш простий спосіб автоматизації економічного аналізу – використання електронних таблиць Microsoft Excel, але навіть це не знаходить застосування, оскільки бракує спеціалістів.

Проведення автоматизованого аналізу передбачає широке використання для обробки первинної документації сучасної обчислювальної техніки, що дасть можливість за один раз без повторного звернення до первинного документа одержати всю необхідну для управління інформацію. Створення аналітичної системи має першорядне значення, оскільки безпосередньо впливає на ефективність управління всіма бізнес-процесами підприємства. Якість і обґрунтованість управлінських рішень значною мірою залежать від достовірності, доступності і оперативності одержуваної інформації, а також від своєчасності і повноти її аналізу. Аналітична система дасть змогу здійснити постановку планових фінансово-економічних цілей, контроль за досягненням запланованих цілей, аналіз причин, що викликали відхилення, коригування планів, аналіз додаткової інформації.

У зв’язку з упровадженням аналітичної системи можливі якісні зміни системи управління:

- створення координат бізнесу;
- підвищення оперативності управління;
- створення прозорої системи управління;
- можливість релевантного управління;
- підвищення точності планування;
- можливість вирішення широкого кола аналітичних задач, таких, як аналіз ключових показників діяльності, фінансово-економічний аналіз, моделювання, прогнозування;
- неперервний оперативний контроль за ходом виконання плану на основі своєчасної і достовірної інформації про стан виробництва;
- незалежність аналітичного додатку від специфіки різних систем і можливість роботи зі всіма необхідними даними, попри їх джерело [10].

На сучасному етапі розвитку ринкової економіки повноцінна і оперативно виконувана аналітична обробка облікової і іншої економічної інформації неможлива без застосування засобів обчислювальної техніки. Багатоаспектність напрямів економічного аналізу обумовлена різноманіттям господарської діяльності. Зростаючі вимоги до оперативності і

багатоваріантності проведення аналітичних досліджень у ринкових відносинах, що динамічно змінюються, зумовлюють необхідність організації економічного аналізу на основі використання комп'ютерних технологій.

Таким чином, можна виокремити такі проблеми автоматизації економічного аналізу на підприємствах України:

1. Низький рівень кваліфікації спеціалістів в області комп'ютерних технологій.
2. Небажання адміністрації підприємств йти шляхом інтенсивного розвитку та застосовувати новітні технології.
3. Значні витрати на придбання програмного забезпечення та необхідність його постійного оновлення.
4. Невідповідність наявних програмних засобів особливостям діяльності суб'єктів господарювання.
5. Неадаптованість програмного забезпечення під нормативно-правову базу українських підприємств.
6. Недостатня комп'ютеризація діяльності підприємств [8].

У наш час на ринку комп'ютерних програм є універсальні аналітичні програми і спеціальні, що використовуються в окремих галузях економіки. Більшість користувачів віддають перевагу універсальним комп'ютерним програмам унаслідок їх достатньо легкого настроювання і адаптації до особливостей бухгалтерського обліку в різних галузях. Яскравими представниками таких програмних продуктів є ІНЕК-АФСП, Audit Expert, БЕСТ-Ф. Серед спеціальних аналітичних програм досить відомими є ІНЕК-аналітик, ІНЕК-інвестор, Project Expert, які дозволяють здійснити розробку бізнес-планів і інвестиційних проектів, а також провести оцінку їх економічної ефективності.

Значні переваги серед них мають ті інформаційні системи, які дозволяють користувачеві змінювати алгоритми розрахунку показників і навіть створювати власні методики зі своїм набором розрахункових показників. Це значно розширює межі використання системи, але, з погляду розробників, ускладнює її створення і, отже, підвищує її вартість [7, с. 311-314].

Тому необхідно навести порівняльні характеристики цих систем та проаналізувати їх спрямованість.

Модуль «Фінансовий аналіз» системи «Галактика» (корпорація «Галактика») адресований керівникам і фахівцям фінансових служб. Основні завдання, що вирішуються в ньому, – оцінка фінансового стану підприємства і перспектив його подальшого розвитку з орієнтацією на підприємства всіх форм власності, у тому числі і з особливостями подання звітності за міжнародними стандартами. Аналіз фінансового стану проводиться на підставі даних зовнішньої звітності, а також будь-якої іншої фінансової інформації.

Використання засобів модуля забезпечує підтримку комплексу завдань, пов'язаних з оцінкою фінансового стану підприємства:

- гнучка настройка показників для цілей обліку і аналізу, настройка і визначення критеріїв оцінки;
- вирішення задачі збору, побудови і фінансового аналізу звітності організації;
- різні варіанти методик розрахунку і аналізу показників;
- можливість роботи з індексами.

Модуль «Фінансовий аналіз» системи «Галактика» володіє широкими функціональними можливостями. Він дозволяє модифікувати вже підготовлені розробниками шаблони аналітичних таблиць і створювати власні. У модулі передбачена перевірка взаємозв'язку показників і форм звітності, що сприяє зменшенню кількості помилок у початковій інформації і підвищенню якості результатів аналізу. Порівнянність і результативність показників також підвищується завдяки використанню в цій системі індексів. Проте слід зауважити, що модуль достатньо складний в експлуатації і відносно громіздкий, а ефективність його використання залежатиме від кількості методик, реалізованих розробниками у відповідній версії системи. Автономна експлуатація модуля «Фінансовий аналіз» (без інших контурів і модулів системи «Галактика») швидше за все буде економічно малоефективною через високу трудомісткість роботи і високу вартість.

Система БЕСТ-Ф (АРМ «Фінансового аналізу» компанії «Інтелект-Сервіс», Москва) призначена як для оперативного аналізу власної фінансово-господарської діяльності, так і для проведення незалежної зовнішньої експертизи і аналізу економічного стану підприємства з метою розробки стратегії його розвитку. Вона об'єднує можливості електронної таблиці і бази даних, може обробляти різну інформацію, яка або вводиться вручну, або імпортується з текстового файлу, або завантажується із споріднених систем «БЕСТ-3», «БЕСТ-4» [3, с. 39].

Програма має два варіанти виконання («Зовнішній аналіз» і «Внутрішній аналіз») спеціалізованих функцій, що розрізняються набором, і шаблонів аналітичних документів. Варіант «Внутрішній аналіз» володіє можливістю завантаження даних з програм «БЕСТ-3» і «БЕСТ-4» і виконує функції аналізу як публічної звітності, так і результатів внутрішнього обліку. Програма складається з оболонки, набору настроєних шаблонів і збережених розрахунків, виконаних за шаблонами.

Комплекс настроєних шаблонів дозволяє застосовувати найбільш відомі методики аналізу вітчизняних і зарубіжних економістів або реалізувати власну. У системі спеціального аналізу реалізовані такі методики, як «Партнер», «Банкір», «Акціонер», «Банкрут». Методика «Банкрут» призначена для аналізу вірогідності банкрутства підприємства за зарубіжними методиками (модель Альтамана, Бівера, Копана і Гольдера і т. д.) і за допомогою критеріїв неплатоспроможності, використовуваних у вітчизняній практиці (коефіцієнт поточної ліквідності, коефіцієнт забезпеченості власними оборотними коштами, коефіцієнт відновлення (втрати) платоспроможності).

Також за допомогою закладених у програму методик, об'єднаних у систему комплексного аналізу, можна розрахувати такі показники підприємства, як структура майна, платоспроможність, фінансова стійкість, ділова активність.

Результати аналізу подаються як у вигляді аналітичних таблиць, так і у вигляді графіків.

Своєрідним еталоном для розробників аналітичних програм є розробки московської фірми «ІНЕК». Одним з представників є система «1С-АФСП». Як початкова інформація для фінансового аналізу вона використовує дані зовнішньої бухгалтерської звітності: баланс, звіт про фінансові результати, звіт про рух грошових коштів. Для забезпечення порівнянності даних у разі зміни в правилах і формах звітності в програмі реалізований механізм трансформації початкових форм в аналітичні

форми, статті яких мають однаковий економічний зміст на будь-яку звітну дату. Крім того, користувач має можливість доповнювати початкову інформацію власними показниками, які згодом використовуватимуться при проведенні аналізу.

При роботі з програмою можна не тільки проводити фінансовий аналіз на основі розрахованих аналітичних таблиць і графіків, але і отримати автоматично підготовлений у текстовому вигляді докладний висновок з фінансового стану підприємства. Система готує також коротке резюме про фінансовий стан підприємства, що містить текст і графіки. Для оцінки фінансового стану підприємства в системі застосовуються «горизонтальний» і «вертикальний» аналіз пасивів і активів аналітичного балансу (відносні і абсолютні зміни в структурі майна і джерелах його формування); прибутків і збитків (фінансові результати); притоку і відтоку грошових коштів; ефективності, що характеризує рентабельність діяльності і прибутковість вкладень; платоспроможності (коефіцієнт покриття, проміжний коефіцієнт покриття, термінова і абсолютна ліквідність, коефіцієнт Бівера, інтервал самофінансування, показник Альтамана і т.д.); фінансової стійкості (рівень власного капіталу, співвідношення позикового і власного капіталу, коефіцієнт покриття необоротних активів власним і довгостроковим позиковим капіталом).

При оцінці ефективності діяльності підприємства передбачена можливість порівняння досягнутих ним фінансових показників з рекомендованими значеннями. Використовуваний у програмі «графічний» пакет дозволяє будувати графіки за будь-якими показниками, виводити (прибирати) діапазон рекомендованих значень, зберігати в базі і потім постійно використовувати відібрані графіки, передавати графіки в MS Word і Excel.

Таким чином можна зробити висновок, що оперативність отримуваних у процесі економічного аналізу даних для поточного і стратегічного управління і можливість керівництва своєчасно реагувати на погіршення фінансового стану підприємства знаходяться в прямій залежності від наявності сучасних інформаційних технологій для проведення аналізу на підприємстві. Найбільш ефективною організаційною формою проведення економічного аналізу в умовах комп'ютеризації є створення автоматизованих робочих місць аналітиків.

При цьому, в межах єдиних інформаційних систем підприємства переваги слід надавати тим системам, які дозволяють користувачеві змінювати алгоритми показників, що розраховуються, і навіть створювати власні методики із своїм набором розрахункових показників. Найбільш прийнятними для використання в цьому плані є такі програмні продукти, як система БЕСТ-Ф, система «1С-АФСП», модуль «Фінансовий аналіз» системи «Галактика» [1].

Слід звернути увагу, що не усі зацікавлені у здійсненні фінансового аналізу особи володіють необхідними практичними навичками і вміннями. На ринку з'явились нові дійові особи, для яких діагностика фінансового стану підприємства може мати вирішальне значення для прийняття відповідальних рішень. Йдеться про приватних інвесторів і кредиторів. Часто ці учасники не мають спеціальної економічної освіти і не можуть самостійно здійснити експрес-аналіз майбутнього об'єкта інвестицій. У такому випадку незамінним помічником стане система підтримки прийняття рішень з її можливостями автоматизованого аналізу фінансового стану підприємства.

Систему можуть застосовувати групи науковців, які, навіть володіючи методами економічного аналізу, не мають досить часу для дослідження великих груп підприємств з метою виявлення закономірностей чи економічних тенденцій, а тому змушені автоматизувати процеси досліджень з метою економії часу. Вибравши конкретну методику аналізу, можна легко створити інформаційну базу для автоматизованої системи аналізу фінансового стану підприємства, на основі якої за допомогою певного інструментарію реалізувати поставлене завдання.

Система адаптивна і може бути легко переналагоджена на розрахунок інших груп показників згідно з потребою користувача. Принципи організації роботи системи доволі прості і зрозумілі і можуть бути використані для інших подібних завдань аналізу. За інформаційну базу для здійснення аналізу взято річні баланси і звіти про фінансові результати підприємств, учасників господарської діяльності за встановленими формами. Як інструментарій, вибрано систему Excel.

Розроблено простий й ефективний інструмент фінансового аналізу підприємств, який зорієнтований на доступні джерела інформації і забезпечує виконання швидкого зовнішнього фінансового аналізу діяльності підприємств, легко може бути налагодженим для розрахунку значно більшої кількості показників на замовлення користувача [6].

Отже, автоматизація фінансового аналізу дасть змогу підвищити ефективність управління, оскільки буде налагоджений оперативний зв’язок між головним центром управління і підрозділами підприємства. Такі можливості зумовлені тим, що комп’ютерний спосіб обробки інформації вимагає формального та чіткого опису аналітичних процедур у вигляді алгоритмів, що призводить до покращення порядку виконання обов’язків працівників фінансової служби. Позитивним результатом упровадження інформаційної системи на підприємстві є:

- впорядкування процесу фінансового аналізу;
- збільшення кількості інформації, що надходить з даних бухгалтерського обліку;
- зниження кількості помилок;
- підвищення оперативності аналізу.

Таким чином, ефективність процесу фінансового аналізу вища при застосуванні сучасних інформаційних систем і технологій.

Список літератури

1. *Автоматизація аналізу фінансових показників підприємства [Електронний ресурс]: підсумки Дев’ятої Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції «Сучасний соціокультурний простір 2012» / к. т. н. М. М. Семеренко, І. О. Панасенко, О. О. Моторна – Режим доступу: http://intkonf.org/ktn-semerenko-mm-panasenko-io-motorna-oo-avtomatizatsiya-analizu-finansovih-pokaznikiv-pidpriemstva/*
2. *Івахненков, С. В. Інформаційні технології в організації бухгалтерського обліку та аудиту [Текст] : навч. посіб. 3-тє вид., випр. і доп./ С. В. Івахненков. – К.: Знання. 2006. – 350 с.*
3. *Інформаційні системи бухгалтерського обліку [Текст] : підручник для студентів вищих навчальних закладів спеціальності 7.050106 «Облік і аудит» / Ф. Ф. Бутинець, С. В. Івахненков, Т. В. Давидюк, Т. В. Шахрайчук; [За ред. проф. Ф. Ф. Бутинця. – 2-е вид.,*

переробл. і доп. – Житомир: ПП «Рута», 2002. – 544 с.
4. *Компьютерные технологии в бухгалтерском учете на базе автоматизированных систем [Електронний ресурс] / В. В. Брага, А. А. Левкин. – Режим доступу: http://eusi.ru/lib/braga_compjuternye/index.php.*
5. *Королев, Ю. А. Системы для экономического анализа [Текст] / Ю. А. Королев // Бухгалтер и компьютер. – 2008. – № 10 (49) – С. 35-43.*
6. *Система автоматизованого аналізу фінансового стану підприємства [Електронний ресурс] / О. І. Досяк. – режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/portal/chem_biol/nvnltu/19_3/286_Dosiak_19_3.pdf*
7. *Соколова Г.Н. Информационные технологии экономического анализа [Текст] / Г. Н. Соколова. – М.: ЛТД, 2007. – 560 с.*
8. *Сучасні проблеми автоматизації економічного аналізу в Україні [Електронний ресурс] / М. М. Мархайчук, О. В. Шкуренко. – Режим доступу: http://www.rusnauka.com/17_PNR_2008/Economics/34243.doc.htm*
9. *Шквір, В. Д. Інформаційні системи і технології в обліку [Текст] : навч.посіб. / В. Д. Шквір, А. Г. Загородній, О. С. Височан. – К.: Знання, 2007. – 439с.*
10. *Шешукова, Т. Г. Багатовимірний аналіз даних: теорія і практика [Текст] / Т. Г. Шешукова, М. Л. Буторіна // Економічний аналіз: теорія і практика. – 2006. – 18(75). – С.8*

РЕЗЮМЕ

Кашперська Ольга, Николишин Юрий

Использование автоматизированных информационных систем в процессе финансового анализа предприятия

В статье рассмотрены научные основания понятия информационных систем, рассмотрена их структура, перечислены преимущества применения информационных систем и технологий в процессе осуществления финансового анализа предприятия.

RESUME

Kashpers'ka Ol'ga, Nikolyshyn Yuriy

Use of automated information systems in the financial analysis enterprises

The article considers the scientific basis for the concept of information systems. It also examines their structure lists. The advantages of the use of information systems and technology in the process of financial analysis are determined.

Стаття надійшла до редакції 7.10.2012 р.